

1

EL DESAFIAMENT

Permeteu que em presenti. Em dic Oz. Sí, ja sé que és un nom poc comú, però us asseguro que jo no tinc la culpa que me'l possessin: ningú no em va demanar l'opinió quan vaig néixer. I, de tota manera, encara que algú me l'hagués demanat, suposo que en aquell moment no em trobava en posició de discutir. Així doncs, no he tingut més remei que acostumar-me a un nom estrany al qual, amb el temps, he arribat a agafar afecte.

Vaig heretar de la meva família una afició desmesurada per la lectura, una gran mansió plena de llibres, quadres, estàtues i un gran nombre d'obres d'art... i un cúmul de deutes que, amb el temps, em feren perdre els llibres, els quadres, les estàtues i les obres d'art, però mai el meu amor per la lectura. Això no obstant, no em puc queixar. Precisament foren els meus compromisos

econòmics els que em van portar a conèixer el curiós protagonista d'aquesta història: en Bredford Bannings, al costat del qual he viscut una infinitat d'apassionants aventures que abans tan sols podia somiar.

Però no avancem pas esdeveniments. A l'inici d'aquesta història jo em trobava, com ja us he dit, en seriosos problemes monetaris: carregat de deutes que no podia afrontar. Com que no se m'acudia una altra solució per millorar la meva situació, vaig decidir vendre tot el patrimoni que els meus avantpassats m'havien deixat en herència. Cada vegada que el carter dipositava una nova factura a la bústia de casa, jo em veia obligat a vendre part de les meves preuades possessions. De mica en mica, les prestat-

geries i els calaixos de casa meva es van anar despolant d'objectes meravellosos i es van anar cobrint de pols i teranyines.

Aquell dia, el dia que començaren totes les meves aventures, no havia estat una excepció. El carter del meu barri, el senyor Bompert, trucà al timbre a dos quarts de deu del matí i, amb cara de circumstàncies, m'entregà una carta en què se'm demanava el lliurament d'una gran quantitat de diners per tal de satisfer un altre dels meus molts creditors. Quan vaig tancar la porta, tot donant les gràcies al bo del senyor Bompert i procurant que no se'm notés gaire l'abatiment, em vaig dedicar a buscar l'objecte amb el qual podria pagar un deute així. La veritat, no seria una cosa senzilla. El meu patrimoni, en altre temps enorme, havia quedat reduït a una dotzena de llibres dels quals se'm feia quasi impossible desprendre'm, un gran quadre amb el retrat del meu oncle avi Ronco i poc més. Rebuscant a la biblioteca vaig trobar, oblidada i acumulant pols en una d'aquelles prestatgeries, una petita estatueta d'una ballarina que havia pertangut al meu rebesavi Turuci, i vaig decidir que aquell

seria el pròxim objecte que vendria. Resignat, vaig ficar l'estatueta en una bossa i vaig sortir de casa.

Abans de vendre cap dels llegats de la meva família, tinc el costum de visitar la professora Picena. La professora Picena és una dona baixeta, lleugerament carregada d'anys i, ehem!, de carns, d'espessa i arrissada cabellera rossa, i que sent una gran estima per mi. De fet, ha estat amiga de la meva família durant molt de temps, i sempre ha estat al meu costat quan l'he necessitada. La professora imparteix classes d'història d'art antic a la Universitat de Tapioca i té un petit despatx on atén gentilment els alumnes que tenen dubtes sobre la seva assignatura. Com us deia, cada vegada que em veia obligat a vendre alguna de les possessions dels meus avantpassats, abans de desprendre-me'n definitivament, solia fer una visita a la professora perquè valorés la peça en qüestió i m'ajudés a obtenir-ne un preu, si no beneficiós, almenys just.

Així em trobava aquell matí d'abril quan vaig entrar al despatx de la meva benvolguda amiga, la professora Picena. El despatx era, en realitat, una molt petita estança amb una única finestreta amb vistes al pati de la

universitat. Les parets estaven cobertes de prestatgeries en les quals s'amuntegaven desordenadament centenars de meravelles que la professora havia anat adquirint al llarg dels anys: ornaments prehistòrics, estatuetes etrusques, flautes andines, escarabats egipcis, figuretes de fusta celtes... Fins i tot guardava la base d'una columna grega, sobre la qual havia posat un coixí tou, que utilitzava de tamboret!

La professora estava de molt bon humor aquell matí. Un somriure enlluernador li lluïa als llavis.

—El meu estimat Oz! —va exclamar només de veure'm—. Què et porta per aquí?

—Desgraciadament, la necessitat —vaig haver d'admetre—. Aquest matí el carter m'ha lliurat la notificació d'un nou deute, de manera que una altra vegada m'he de desprendre d'alguna de les possessions de la meva família.

La professora em mirà amb un gest de contrarietat.

—No saps com ho sento! ¿I és molt elevat, aquest deute?

Li vaig ensenyar la carta que havia rebut aquell mateix matí i, quan veié la xifra demanada, a la professora per poc li sortiren els ulls de les òrbites.

—Però, Oz! És una xifra descomunal! ¿I ja saps què vendràs, aquesta vegada?

—Bé... —vaig dir—. He trobat aquesta estatueta entre les possessions del meu rebesavi Turuci. Crec que en podria obtenir un bon preu.

—Deixa'm veure... —s'oferí la professora Picena.

Vaig extreure la petita estatueta en forma de ballarina de la bossa en què l'havia transportada i la vaig mostrar a la professora. Ella la sostingué uns instants a les mans, mirant-la des de tots els angles amb un gest de concentració, mentre feia un sorollet amb la boca que sonava així com «hum». Després d'examinar-la detingudament s'alçà, agafà un llibre d'una prestatgeria i es posà a passar-ne els fulls. Jo assistia a l'escena sense atrevir-me a dir res, perquè la notava immersa en una profunda concentració. A la fi semblà que havia trobat allò que buscava en una de les pàgines del llibre, perquè obrí els ulls de bat a bat, com si acabés d'endur-se una gran sorpresa. Després em mirà amb cara de satisfacció i exclamà:

—Déu meu! ¿I dius que aquesta estatueta pertanyia al teu rebesavi Turuci?

—Ès així —vaig assentir.

—El bo de Turuci! —digué la professora, als llavis de la qual tornava a dibuixar-se aquell somriure alegre amb què m'havia rebut—. Benvolgut Oz, si no m'equivoco, davant nostre tenim la solució a tots els teus problemes econòmics.

—¿Vol dir —vaig preguntar il·lusionat— que em donaran prou diners per pagar aquesta factura?

El somriure se li va fer encara més ample.

—Prou? Te'n podrien donar deu vegades més! Què dic deu? Cent vegades! Fins i tot és possible que mil vegades! Oz... aquesta estatueta és un tresor!

A penes em podia creure les paraules de la meua vella amiga. Com era possible que una estatueta que feia anys que acumulava pols i teranyines en una de les prestatgeries de la meua mansió pogués valer tant? Emocionat, vaig escoltar atentament les explicacions de la professora Picena.

—Aquesta estatueta en forma de ballarina és una peça d'un joc de sis que Ivan el Terrible, gran príncep de Moscòvia i tsar de totes les Rússies, manà fabricar per celebrar la seva boda amb Anastàsia Romanov, quan ell tenia disset anys.

—Què diu ara! —vaig exclamar jo, impressionat.

—Com ho sents. Ivan IV nasqué a Moscou el 1530 i arribà al tron amb tan sols tretze anys. Quatre anys més tard, als disset, fou coronat tsar de totes les Rússies i, poc després, es casà amb la bella Anastàsia. El tsar era un home cruel i de temperament violent; no en va els seus contemporanis li posaren el sobrenom del Terrible. Això no obstant, tenia una debilitat secreta: era un apassionat de la dansa!

—Què diu! —vaig tornar a exclamar.

La professora Picena assentí amb el cap.

—Les obligacions del tsar no li permetien practicar el ball (com ell hauria desitjat), de manera que va haver de resignar-se, oblidar la seva passió secreta i dedicar-se en cos i ànima a regir el destí del seu país, activitat que demanava tot el seu temps. Amb tot, sí que es permetia de tant en tant algun capritx. Aquestes estàtues, per exemple, les encarregà a Dimitri Miloska, el millor escultor d'aquella època, i els experts asseguren que foren el seu millor treball. Jo no sé si foren el millor però, de ben segur, sí que foren el darrer: després de donar la seva obra al tsar (el qual quedà summament complagut), l'escultor va desaparèixer en misterioses circumstàncies.

—Què diu! —vaig dir per tercera vegada, completament fascinat.

—Les estatuetes s'han anat perdent amb el pas dels anys. Avui en dia només se'n conserven dues: una al British Museum de Londres i una altra al Louvre, a París. Les altres han desaparegut.

—Desaparegut! —vaig exclamar—. I una d'elles era a casa meva!

—És així, jove amic. Però escolta'm bé: aquestes estatuetes podrien valer milions. Crec que el teu rebesavi